

MEMO

Aan : Raadscommissie WO en SLZ
Van : College van B &W
Datum : 6 januari 2023
Onderwerp : Presentatie aan raadscommissie Visie Klimaatadaptatie

---

Inleiding

Op maandag 26 september 2022 bent u tijdens de raadscommissievergadering Woonomgeving door middel van een presentatie geïnformeerd over het schrijven van een Visie Klimaatadaptatie. Tijdens de presentatie van deze themabijeenkomst is afgesproken u mee te nemen bij het schrijven van onze visie. Voorstel is om tijdens de reguliere vergadering op 16 januari 2023 zowel uw commissie WO als SLZ uit te nodigen voor een interactieve bijeenkomst. Uw commissies kunnen daarbij een eigen inbreng kenbaar maken en is voor ons goed bruikbaar bij de te schrijven Visie Klimaatadaptatie. Klimaatadaptatie raakt zowel het fysiek als sociaal domein.

Doelstelling

Bij het te doorlopen proces van de te schrijven Visie Klimaatadaptatie willen wij u meenemen en nodigen u uit mede een bijdrage te leveren aan deze Visie. Hiermee willen wij voorkomen dat u in een laat stadium kennis kunt nemen van deze Visie.

Argumenten

1.1 De Visie vraagt ons meer dan het uitspreken van ambities en intenties

De Visie Klimaatadaptatie moet ons meer slagkracht geven om in een vroegtijdig stadium bij het ontwerp van nieuwe plannen en reconstructies rekening te houden met het reserveren van ruimte voor stadsnatuur. Het belang van Klimaatadaptatie is tot op heden in zowel het fysieke als het sociaal domein nog onvoldoende belicht. Bij het uitvoeren van klimaatadaptatieve maatregelen snijdt het mes aan meerdere kanten. Een ruimtelijke inrichting met meer groen en blauw geeft ons naast een bijdrage aan een gezonde, veilige en toekomstbestendige leefomgeving een versterking van de biodiversiteit. Het vraagt van ons bereidheid om aan de slag te gaan met het uitvoeren van klimaatadaptatieve maatregelen.

1.2 Ons klimaat verandert sneller dan gedacht

In toenemende mate merken wij een veranderend klimaat. De klimaatverandering kent geen verloop in geleidelijkheid, maar ontwikkelt zich in extremen. Het maakt het noodzakelijk geen tijd te verliezen door samenlevingen en gebieden aan het veranderend klimaat te laten aanpassen. Bij het vaststellen

van een Visie Klimaatadaptatie onderkennen wij de noodzaak en het belang ons woon- en leefomgeving tijdig aan een veranderend klimaat aan te passen. Het uitvoeren van aanpassingen vraagt jaarlijks voldoende middelen beschikbaar te stellen om de klimaatadaptieve maatregelen te kunnen uitvoeren. Wij willen u bevragen in hoeverre u deze prioritering ook onderkent.

1.3 Uitgevoerde stresstesten hebben kwetsbare locaties aangetoond

Voor hitte, droogte, wateroverlast en overstroming zijn eind 2020 de uitgevoerde stresstesten afgerond. Het vraagt van ons op een aantal locaties maatregelen uit te voeren om gebieden meer klimaatadaptief in te richten. Wij willen deze informatie met u delen om het belang van urgentie duidelijk te maken.

1.4 Bij lopende projecten is Klimaatadaptatie nog vaak de sluitpost binnen een project

Voorstel is klimaatadaptatie in het vervolg in een vroegtijdig stadium van “iets nieuws” naar “business as usual” als het “nieuwe normaal” bij te schrijven projectplannen mee te nemen. Bij het beoordelen voor het uitvoeren van klimaatadaptieve maatregelen is deze “extra kostenpost” facultatief en blijft daardoor te vrijblijvend. Klimaatadaptieve maatregelen maken alleen kans als de beschikbare financiële middelen daarvoor toereikend zijn. Het moet als iets vanzelfsprekends zijn om het uitvoeren van waterrobuuste en klimaatbestendige maatregelen in het voorontwerp mee te nemen. Is het noodzakelijk om achteraf alsnog aanpassingen aan een veranderend klimaat uit te voeren dan vallen de kosten vele malen hoger uit.

De tijdelijke Impulsregeling, een financiering vanuit het Rijk, onderdeel uitmakend van het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie kan ons daarbij dat steuntje in de rug geven. Het draagt voor klimaatadaptieve uitvoering voor maximaal 1/3de bij. De overige twee derde moeten wijzelf aanvullen. Bij een door u vast te stellen Visie Klimaatadaptatie informeren wij u in een vroegtijdig stadium over de wijze waarop wij naast de Impulsgelden vanuit het Rijk het overige deel willen verantwoorden.

1.5 Visie Klimaatadaptatie maakt onderdeel uit van de Omgevingsvisie

Klimaatadaptatie maakt vaak onderdeel uit van ons waterbeleid. Vanuit dat oogpunt zou het aannemelijk zijn dat klimaatadaptatie onderdeel uitmaakt van het eerder vastgesteld Watertakenplan Noordoostpolder 2019-2024. Bij de implementatie van Omgevingswet komt beleidsmatig meer verbinding tussen de wateropgaven en de andere ruimtelijke opgaven. Klimaatadaptatie vraagt naast het aanpassen van het ruimtelijk gebied aan een veranderend klimaat ook aandacht voor de andere maatschappelijke opgaven. Door een integrale aanpak ligt er een gezamenlijke opgave te werken aan een gezonde, robuuste en toekomstbestendige leefomgeving. Het beleid van klimaatadaptatie beperkt zich daarbij niet tot het waterbeleid, maar is ook van invloed op groen, wonen, natuur, biodiversiteit, infrastructuur, gezondheid en veiligheid. Door de omvang van deze uiteenlopende opgaven stellen wij voor naast de Omgevingsvisie apart in te zoomen op de Visie Klimaatadaptatie en door u te laten vaststellen. Na vaststelling van de Visie Klimaatadaptatie gaat deze visie uiteindelijk onderdeel uitmaken van de Omgevingsvisie

1.6 Uitvoering van klimaatadaptatie vraagt gebruik te maken van burgerparticipatie

Om de beoogde doelstellingen voor klimaatadaptatie succesvol te laten zijn, zijn wij afhankelijk van aanwezig draagvlak en medewerking van onze bewoners en ondernemers. Wat wij ook willen investeren en regisseren, zonder de inzet en medewerking van bewoners en ondernemers lukt het realiseren van ons klimaatadaptieve doelstellingen niet. Voor ons is het devies dat wij aansluiten bij de behoeften van onze bewoners en ondernemers. Immers binnen ons stedelijk gebied is het grootste grondoppervlak in privaat eigendom. Vanuit een bottom-up benadering liggen daarvoor kansen door uitvoering te geven aan burgerparticipatie. Het lukt alleen samen met bewoners en ondernemers voldoende medewerking en draagvlak te krijgen een bijdrage te leveren aan een duurzame inrichting van de eigen woon- en leefomgeving. Door bewoners en ondernemers tijdens de voorontwerpfase van herinrichtingsplannen al te betrekken en de ruimte te geven voor eigen inbreng, is het de bedoeling plannen niet “in het gemeentehuis bedachte plannen” te laten zijn. Een daarvoor te bepalen werkwijze bespreken wij graag met u.

2.1 Voorstel interactieve bijeenkomst voor Commissies WO en SLZ

Nadat Commissie WO tijdens themabijeenkomst op 26 september 2022 is geïnformeerd over het doel en belang van klimaatadaptatie is het de bedoeling deze bijeenkomst een vervolg te geven. Tijdens de reguliere raadscommissievergadering op 16 januari 2023 is het de bedoeling door middel van een interactieve bijeenkomst met alle fracties we vier ambitieniveaus aan jullie voorleggen. Deze vier ambitieniveaus hebben eigen consequenties. Deze zijn hieronder uitgelicht. Tabel 2 geeft een algemene weergave van consequenties van de verschillende ambitieniveaus. We zullen de ambitieniveaus nog verder toelichten met beelden in de presentatie. Daarna volgt een derde tabel waarin een selectie van concrete acties en doelen zijn opgesteld. Deze zijn daarna toegelicht. Hierna vragen wij welk ambitieniveau raadsleden zouden willen zien voor 6 typen gebieden (tabel 1).. Dit gebruiken wij als input voor onze visie over klimaatadaptatie.

Tabel 1. Ambitieniveau per gebied

	Reactief	Proactief	Betrokken	Koploper
Bestaand: - Openbare ruimte - Eigen terrein - Bedrijventerreinen				
Nieuwbouw: - Openbare ruimte - Eigen terrein - Bedrijventerreinen				

Tabel 2. Ambitieniveaus en globale consequenties

	Mate van schade toekomst	Mate van verandering openbare ruimte	Informerende gemeente	Stimulerende gemeente	Regulerende gemeente nieuwbouw	Vraag aanpassingen eigen terrein	Benodigd personeel	Budget
Reactief	Hoogst	Laagst	Laag	Laagst	Laagst	Laagst	Laagst	Laagst
Proactief	Hoog	Laag	Hoog	Hoog	Laagst	Laag	Laag	Laag
Betrokken	Laag	Hoog	Hoogst	Hoogst	Hoog	Hoog	Hoogst	Hoogst
Koploper	Laagst	Hoogst	Hoogst	Hoogst	Hoogst	Hoogst	Hoogst	Hoogst

Tabel 3. Selectie acties en maatregelen ambitieniveaus

		Reactief	Proactief	Betrokken	Koploper
Hitte en gezondheid	Openbare ruimte	-	Samenwerking zoeken stakeholders	Streven naar 40% schaduw	We beschaduwen 40%
		-	Streven naar 3/30/300 vuistregel	Lokaal hitteplan	
	Eigen terrein	Informatie beschikbaar	Stimuleren 30% vergroenen of ontsteden	Activeren	Nieuwbouw 50% warmtewerend
Wateroverlast	Openbare ruimte	Voldoen aan watercompensatie	Vitale voorzieningen blijven bereikbaar	Bovengronds afvoeren nieuwbouw	Waterneutraal ontwikkelen
	Eigen terrein	Informatie beschikbaar	Stimuleren hergebruik hemelwater	40 mm bui bergen nieuwbouw	Nieuwbouw beschikt over gebruik grijswaternet

Reactief – We reageren op incidenten

Voldoen aan watercompensatie – Bij nieuwe uitbreidingsplannen neemt het verhard oppervlak toe. Toename van het verhard oppervlak moeten wij compenseren door in het plan voldoende ruimte te reserveren voor waterberging.

Informatie beschikbaar – We verwijzen inwoners met vragen naar websites waar zij zich kunnen laten informeren over te treffen maatregelen bij een veranderend klimaat.

Proactief – Bij overlast passen we de openbare ruimte aan door maatregelen mee te laten koppelen met regulier onderhoud en herinrichting. Bij nieuwbouw nemen we klimaatadaptatie meteen mee maar dit doen we laagdrempelig. We stimuleren klimaatadaptieve maatregelen op eigen terrein.

Samenwerking zoeken stakeholders – We zoeken naar samenwerking met stakeholders (Waterschap, Mercatus, GGD, onderwijsorganisaties) op locaties waar de gevoelstemperatuur tijdens hittegolven flink kan oplopen (> 41 graden) bijvoorbeeld nabij kwetsbaren (kinderen, ouderen en zorgbehoevenden).

Streven naar 3/30/300 regel - De 3/30/300 vuistregel staat voor de gewenste mate van groen in een wijk of straat. “3” staat voor minstens 3 bomen. “30” voor 30% bladerdak of oppervlakte groen in een straat. “300” dat iedere bewoner op een afstand van 300 meter een koele, groene plek kan bereiken. Groen nodigt uit tot beweging, verlaagt het aantal zorgbehoevenden en voegt daarnaast waarde toe aan de omliggende woningen of panden.

Stimuleren 30% vergroenen of ontstenen – Een voorstel kan zijn subsidie beschikbaar te stellen voor onze inwoners om klimaatadaptieve maatregelen op eigen terrein uit te voeren. Dit kan bijvoorbeeld voor de aanleg van een groen dak, de aanschaf van een regenton of het vervangen van tegels door groen.

Vitale voorzieningen blijven bereikbaar – Bij water op straat kan bijvoorbeeld een ziekenhuis of verzorgingstehuis niet meer bereikbaar zijn en bij hitte kunnen beweegbare bruggen niet sluiten. Belangrijke toegangswegen moeten bereikbaar blijven.

Betrokken – Bij elke vorm van regulier onderhoud of herinrichting koppelen we klimaatadaptieve maatregelen mee en stimuleren nog steeds maatregelen op eigen terrein. Bij nieuwbouw wordt klimaatadaptatie steeds meer leidend en voegt waarde toe aan de omgeving door multifunctioneel ruimtegebruik. Op eigen terrein van nieuwbouw stellen we normen die daarbij een bijdrage leveren aan de omgeving. We informeren actief en voeren campagnes.

Streven 40% schaduw – Langzaam-verkeerroutes zoals drukke fiets- en wandelpaden voor 40% te beschaduwden door de aanplant van bomen, plaatsing pergola's of het aanbrengen van canvas doeken over de winkelstraat.

Lokaal hitteplan – Samen met stakeholders een lokaal hitteplan opstellen om bijvoorbeeld vastgestelde hitteplekken verkoelend in te richten.

Activeren – We gaan actief campagne voeren om samen met inwoners en stakeholders de omgeving verkoelend en groen in te richten.

Bovenaronds afvoeren nieuwbouw – Bij nieuwbouw hemelwater vanaf woningen bovenaronds afvoeren.

Koploper – Bij onderhoud en herinrichting in de openbare ruimte geldt hetzelfde als bij “Betrokken”. Bij nieuwbouw is klimaatadaptatie leidend bij de inrichting. We stimuleren nog steeds maatregelen op eigen terrein, informeren actief en voeren campagnes. Perceeleigenaren moeten aan hogere normen voldoen om toekomstbestendig te zijn, met een doorkijk voor na 2050.

Beschaduwden 40% - Alle voetpaden en fietspaden zijn voor 40% beschaduwde.

Nieuwbouw 50% warmtewerend – Bij nieuwbouw maatregelen nemen door het toevoegen van meer schaduw schaduw (bomen, positionering ramen), vergroten van verdamping (groene gevels of dak), vergroten reflectie (witte gevels, zonneschermen) en het bevorderen van ventilatie (positionering gebouwen).

Waterneutraal ontwikkelen – Bij een toename van verhard oppervlak zorgen we dat water volledig in het eigen gebied geborgen kan worden en er geen afwenteling plaatsvindt naar de aangrenzende omgeving.

3.1 Planning en uitvoering

Ter voorbereiding geven wij door middel van deze memo uw commissies uitleg over de inhoud van de interactieve bijeenkomst om u daarop voor te kunnen bereiden.

Vervolgens zijn de vervolgstappen:

21 februari 2023: Uiterlijke aanlevertijd voor behandeling van de concept Visie Klimaatadaptatie met een bijbehoren B&W-notitie. Stukken aanleveren bij griffie.

20 maart 2023: Commissievergadering WO

3 april 2023: Vaststelling van de Visie Klimaatadaptatie in de raad.

Nadat u de Visie Klimaatadaptatie heeft kunnen vaststellen is het de bedoeling een persbericht op te stellen om de informatie over het doel van deze visie te delen met onze bewoners en ondernemers.